

LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIO KODEKSO 3.92 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS FINANSINIŲ PRIEMONIŲ RINKŲ ĮSTATYMO NR. X-1024 34
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS KOLEKTYVINIO
INVESTAVIMO SUBJEKTŲ ĮSTATYMO NR. IX-1709 51 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS INFORMUOTIESIEMS INVESTUOTOJAMS
SKIRTŲ KOLEKTYVINIO INVESTAVIMO SUBJEKTŲ ĮSTATYMO NR. XII-376 37
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.92 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymo Nr. X-1024 34 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymo Nr. IX-1709 51 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos informuotiesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymo Nr. XII-376 37 straipsnio pakeitimo įstatymo projektai (toliau – įstatymų projektai) parengti įgyvendinant Lietuvos banko vykdytų viešųjų konsultacijų, skirtų tvaraus Lietuvos kapitalo rinkos augimui, rezultatus ir Kapitalo rinkos plėtros gairėse 2023-2025 m. (toliau – [Gairės](#))¹, numatytą rekomendaciją. Taip pat įstatymų projektais įgyvendinamas Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2025 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. XV-439 (toliau – Vyriausybės programa), įsipareigojimas gilinti ir modernizuoti šalies kapitalo rinką, šiuo atveju, šalinant teisinės kliūtis, kurios stabdo finansinių paslaugų skaitmenizavimą ir sprendimą pradėti investuoti, sukuria nelygiavertę Lietuvos finansų tarpininkų konkurenciją su kitų valstybių paslaugų teikėjais, stabdo kapitalo rinkos plėtrą Lietuvoje. Taip pat egzistuojančių teisinių kliūčių pašalinimas – sutuoktinio įgaliojimo atsisakymas – prisidėtų prie kito Vyriausybės programos įsipareigojimo – remti gyventojų taupymą, kaupimą senatvei ir privačias investicijas. Be to, įstatymų projektai parengti atsižvelgiant į Lietuvos bankų asociacijos teiktą pasiūlymą dėl galiojančių teisės aktų nulemtos administracinės naštos finansų sektoriui ir jo klientam ir su tuo susijusį siūlymą panaikinti reikalavimą, kad pavedimus dėl finansinių priemonių, kurios yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, pardavimo pateiktų abu sutuoktiniai arba vienas iš jų su kito sutikimu (įgaliojimu), atitinkamai pakeičiant Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 3.92 straipsnio 4 dalį ir su šio reikalavimo realizavimu susijusius įstatymus.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektus inicijavo Lietuvos bankų asociacija, parengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Teisėkūros politikos grupė (vadovė Jolita Šlikienė, tel. +370 614 67611, el. p. jolita.slikiene@tm.lt, tiesioginė rengėja – patarėja Agnė Jakulytė, tel. +370 600 41176, el. p. agne.jakulyte@tm.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

CK 3.92 straipsnio 1 dalis nustato bendrą taisyklę, kad turtu, kuris yra bendroji jungtinė nuosavybė, sutuoktiniai naudojami, jį valdo ir juo disponuoja bendru sutarimu. Atsižvelgiant į lygias abiejų sutuoktinių teises, susijusias su bendrąja jungtine nuosavybe, CK 3.92 straipsnio 3 dalis

¹ Gairėms pritarta 2022 m. lapkričio 30 d. Vyriausybės pasitarime

įtvirtina prezumpciją, kad sudarydamas sandorius sutuoktinis veikia kito sutuoktinio sutikimu. Teisės doktrina atskleidžia šios prezumpcijos tikslą – palengvinti civilinę apyvartą, apsaugoti sąžiningus trečiuosius asmenis, sudarančius sandorius su sutuoktiniais dėl jų bendrosios jungtinės nuosavybės. Ši prezumpcija reiškia, kad sandorį su sutuoktiniu sudarantis asmuo, gali netikrinti, ar kitas sutuoktinis sutinka, tiesiog laikyti, kad toks sutikimas egzistuoja. Šios prezumpcijos atveju sutuoktinio sutikimo išreiškimo forma neturi teisinės reikšmės. Tačiau ši prezumpcija netaikoma, jei sandoriui sudaryti reikalaujama kito sutuoktinio sutikimo, išreikšto įstatymo nustatyta forma. CK 3.92 straipsnio 4 dalyje nustatyti atvejai, kai kito sutuoktinio sutikimas nėra preziumuojamas ir dėl jų turi būti aiškiai, įstatymo nustatyta forma išreikšta abiejų sutuoktinių valia, t. y. sandorius, kuriuos abu sutuoktiniai privalo sudaryti kartu, arba, kai vienas sutuoktinis turi kito sutuoktinio išduotą įgaliojimą sudaryti sandorį. Taigi CK 3.92 straipsnio 4 dalis įtvirtina teisinį reikalavimą disponuojant bendrąją jungtinę sutuoktinių nuosavybę – perleidžiant vertybinius popierius – sandorį dėl vertybinių popierių perleidimo sudaryti abiem sutuoktiniams kartu arba gauti sutuoktinio įgaliojimą perleisti vertybinius popierius. Toks reikalavimas yra papildoma administracinė našta tiek finansų rinkos dalyviams, tiek susituokusiems investuotojams. Lietuvos bankas pažymi, kad praktikoje labai retas atvejis, kai abu sutuoktiniai vienodai įsitraukia į investicinę veiklą. Siekiant supaprastinti šio teisinio reikalavimo įgyvendinimą sektoriai finansų rinką reglamentuojantys įstatymai, konkrečiai – Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymas, Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas, Lietuvos Respublikos informuotiesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas, įtvirtino taisyklę, kad sutuoktinio įgaliojimas gali būti paprastos rašytinės formos. Svarbu tai, kad sutuoktinio sutikimo, kai investuojama bendroji jungtinė nuosavybė ir sudaromas sandoris dėl vertybinių popierių įsigijimo, nereikia, nes sutikimas yra preziumuojamas (CK 3.92 straipsnio 3 dalis). Taigi, kai yra priimamas sprendimas, turintis vienokių ar kitokių pasekmių, ir vertybiniai popieriai įsigijami bendrosios jungtinės nuosavybės teise, nereikalaujama, kad sandorį sudarytų abu sutuoktiniai kartu, ar vienas iš jų, turėdamas kito įstatymo nustatytos formos įgaliojimą. Kitaip tariant, šiuo metu galiojančiu reguliavimu sutuoktiniui suteikiama teisė sutikti tik su prekybos vertybiniais popieriais, kurie yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė pasekmėmis, bet nereikalaujama aktyvios abiejų sutuoktinių valios išraiškos juos įsigyjant.

Toks reikalavimas neproporcingai apsunkina investicinių paslaugų teikimą, yra nesuprantamas užsienio įmonėms, norinčioms veikti Lietuvoje ir sudėtingai įgyvendinamas teikiant finansines paslaugas tik nuotoliniu būdu, apsunkina investicinių paslaugų skaitmenizavimą, sukuria nelygiavertę Lietuvos finansų tarpininkų konkurenciją su kitų šalių paslaugų teikėjais, stabdo kapitalo rinkos plėtrą Lietuvoje, kaip, jau minėta, yra papildoma administracinė našta tiek finansų rinkos dalyviams, tiek susituokusiems investuotojams.

Europos Sąjungos valstybėse nėra reikalavimo pateikti sutuoktinio įgaliojimą norint parduoti vertybinius popierius. Lietuvoje įtvirtintas sutuoktinio įgaliojimo reikalavimas – analogų kitose ES valstybių narių teisės sistemose neturintis reikalavimas. ES valstybėse narėse vyrauja principas, kad bendrą turtą vienas iš sutuoktinių gali valdyti be leidimo, išskyrus parduodant šeimos būstą (Austrija, Lenkija, Nyderlandai, Portugalija, Rumunija, Prancūzija, Suomija, Belgija, Bulgarija, Danija, Vokietija, Estija, Airija, Ispanija, Kroatija, Liuksemburgas, Vengrija, Malta) ar imant būsto paskolą (Prancūzija, Belgija, Danija).

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įvertinus finansų rinkos dalyvių patiriamą administracinę naštą, ES valstybių narių praktiką, norimą Lietuvos kapitalo rinkos plėtrą, siūloma atsisakyti reikalavimo sandorius dėl vertybinių popierių, kurie yra bendroji jungtinė nuosavybė, perleidimo ar teisių į juos suvaržymo sudaryti abiem sutuoktiniams kartu arba vienam iš jų, turint kito sutuoktinio išduotą įstatymo reikalaujamos formos įgaliojimą. Kartu siūloma atsisakyti sektoriniuose finansų rinkos įstatymuose įtvirtintų normų, kurios

nustato paprastesnę sutuoktinio įgaliojimo formą, konkrečiai – šių įstatymų nuostatas, kad sutuoktinio įgaliojimas sudaryti sandorius dėl vertybinių popierių, kurie yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, gali būti išduotas paprasta rašytine forma, pripažinti netekusiomis galios: Finansinių priemonių rinkų įstatymo 34 straipsnio 4 dalį; Kolektyvinio investavimo subjektų įstatymo 51 straipsnio 5 dalį; Informuotiesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymo 37 straipsnio 3 dalį.

Atsisakius perteklinio teisinio reikalavimo, neliktų administracinės naštos susituokusiems investuotojams ir investicines paslaugas teikiantiems finansų tarpininkams, kai pagal dabar galiojantį teisinį reguliavimą finansinių paslaugų teikėjai savo klientams privalo paaiškinti tokio reikalavimo pagrįstumą, sudaryti sąlygas pateikti įgaliojimus, kai paslaugos teikiamos nuotoliu ir tai pasunkėja, kai finansų tarpininko klientu yra tik vienas iš sutuoktinių. Tai lemia, kad finansinėmis paslaugomis besinaudojantys gyventojai nusprendžia neinvestuoti. Remiantis 2025 m. Lietuvos banko atlikta analize „Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas: ar verta reikalauti sutuoktinio įgaliojimo, sudarant sandorius dėl finansinių priemonių?“ (toliau – analizė), toks teisinis reikalavimas ne apsaugo, bet atgraso. Tai iliustruoja analizėje pateikti vieno iš finansų tarpininko atlikto klientų, besinaudojančių tarpininko teikiama automatizuota (mobiliojoje programėlėje) investicine paslauga, pasitenkinimo tyrimo rezultatai: didelė dalis klientų atsisako naudotis investicine paslauga, nes reikalavimas pateikti sutuoktinio įgaliojimą yra per daug apsunkinantis – net 50 proc. mobiliosios programėlės vartotojų domėjosi investavimu, 10 proc. investavimu susidomėjusiųjų pradėjo paslaugos užsakymo sesiją, bet net 40 proc. iš jų užsakymo sesiją nutraukė būtent tame etape, kuriame buvo reikalaujama pateikti sutuoktinio įgaliojimą. Atsisakius minėto teisinio reikalavimo tikimasi aktyvių finansinių paslaugų naudotojų skaičiaus padidėjimo, kai finansinių priemonių sąskaitas turintys Lietuvos gyventojai (Lietuvos banko duomenimis 132 tūkst., iš kurių daroma prielaida susituokę 63 tūkst.) nelikus perteklinio teisinio reikalavimo, priimtų sprendimą pasinaudoti finansinėmis paslaugomis ir investuoti.

Kaip jau minėta, sutuoktinio sutikimo nereikia vertybinius popierius įsigyjant, t. y., kada yra priimamas sprendimas, jau turėsiantis vienokių ar kitokių turtinių ir teisinių pasekmių. Taigi, jau galiojančiu teisiniu reguliavimu sutuoktiniui suteikiama teisė tik sutikti su prekybos vertybiniais popieriais pasekmėmis, nedalyvaujant tokio turto pirkimo etape. Be to, egzistuoja įvairovė paslaugų ir prekių (prabangos prekės ir t. t.), kurios savo esme gali mažinti šeimos turtą be apčiuopiamo potencialo jį išsaugoti ar gausinti, o tokiems sandoriams jokio sutuoktinio sutikimo nereikia. Teisės aktuose nereikalaujama mokėjimo paslaugų teikėjų užtikrinti, kad jų klientas turėtų sutuoktinio įgaliojimą klientui pervedant bet kokią pinigų sumą savo pasirinktiems asmenims, nors piniginės lėšos taip pat yra laikomos bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe. Šiuo atveju, skirtingai nei vykdant finansinių priemonių sandorius, nėra jokios garantijos, kad mokėjimas yra susijęs su kokia nors nauda sutuoktiniams. Didelė dalis asmenų, kurie naudojami investicinėmis paslaugomis, nėra stambūs investuotojai, todėl jų įsigytų finansinių priemonių vertė gali būti mažesnė už kitą jiems priklausančio turto (pvz., automobilio) vertę, tačiau pastarųjų perleidimo atveju nėra taikomas reikalavimas gauti sutuoktinio įgaliojimą. Pastebėtina ir tai, kad nepaisant Lietuvoje galiojančių teisės aktų, finansinių paslaugų rinka yra globali, todėl teisinis reikalavimas pateikti sutuoktinio įgaliojimą gali būti praktiškai apeinamas, investuojant per užsienyje registruotas finansinių paslaugų platformas. Pažymėtina, kad įstatymų projektais siūlomi pakeitimai nėra susiję su sutuoktinių turtinių teisių apsaugos siaurimu ar lygiateisiškumo principo paneigimu. Įstatymų projektų tikslas yra užtikrinti proporcingą teisinį reguliavimą, kuris tinkamai suderintų sutuoktinių turtinių teisių apsaugą su poreikiu mažinti perteklinę administracinę naštą, ypač finansų rinkos dalyviams ir investicinių paslaugų naudotojams. Atkreiptinas dėmesys, kad vertybinių popierių pardavimas yra jų vertės pavertimas pinigais, t. y. lėšomis, kurios priklauso abiem sutuoktiniams. Kadangi vertybinių popierių vertė kinta, laikas sugaištas gauti sutuoktinio įgaliojimą, kaip tik gali sumažinti ketinamų perleisti vertybinių popierių piniginę vertę. Taigi, priėmus siūlomus pakeitimus, kito sutuoktinio finansiniai interesai išliks tinkamai apsaugoti, o galimi nesąžiningo disponavimo atvejai galės būti ginčijami civiline tvarka.

Įprastai investicijos sudaro nedidelę dalį viso šeimos turto. Taigi, galiojantis reikalavimas turėti sutuoktinio sutikimą parduodant vertybinius popierius šiuo metu papildomai neprisideda prie poveikio šeimos finansiniam saugumui, o jo atsisakymas atitinkamai neturės neigiamų pasekmių.

Ilguoju laikotarpiu, sutuoktiniais investuojant ir tokiu būdu kaupiant kapitalą, šeimos finansinis saugumas tik gerėtų. Be to, sutuoktiniai turi galimybę tarpusavio susitarimais (pvz., vedybų sutartimi) nustatyti jų turtines teises ir pareigas santuokos metu pagal savo šeimos poreikius.

Papildomai pažymėtina, kad siūlomais pakeitimais nėra siekiama keisti ar kitaip modifikuoti nuosavybės teisės į vertybinius popierius perleidimo momento nustatymo taisyklių, perleidžiant uždarnosios akcinės bendrovės nematerialiąsias akcijas pagal sutartį. Kaip ir šiuo metu, taip ir ateityje, nuosavybės teisės perėjimo momentas bus siejamas su įrašu vertybinių popierių sąskaitose, o ne su sutarties sudarymu ar sutuoktinių tarpusavio įgaliojimų turėjimu. Šiuo metu galiojantis imperatyvus reikalavimas, kad disponuojant vertybiniais popieriais būtina abiejų sutuoktinių valia arba vieno jų įgaliojimas, nėra susijęs su nuosavybės teisės perleidimo momentu, o yra tik papildoma procedūrinė sąlyga sandoriui sudaryti. Todėl atsisakius šio perteklinio reikalavimo, nuosavybės teisės įgijimo klausimai ir galimi ginčai dėl jų bus sprendžiami remiantis vertybinių popierių apskaitos duomenimis, o ne pagal formalių įgaliojimų egzistavimą. Tai reiškia, kad administracinės naštos augimas ginčo atveju ateityje nekyla.

Suteikiant laiko finansų rinkos dalyviams savo veiklą, procesus pritaikyti prie pasikeitusio teisinio reguliavimo, siūloma nustatyti, kad priimti įstatymų projektai įsigaliotų 2026 m. sausio 1 d. (įstatymų projektų 2 straipsnio 1 dalis). Kartu nustatoma, kad Lietuvos bankas iki įstatymų įsigaliojimo turi priimti jiems įgyvendinti reikalingus teisės aktus (žr. aiškinamojo rašto 12 punkte pateiktą informaciją).

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta
Nenumatomos neigiamos priimtų įstatymų projektų pasekmės.

6. Kokią įtaką įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti įstatymų projektai neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Atsisakius teisinio reikalavimo pateikti sutuoktinio įgaliojimą, būtų pašalinta finansinių paslaugų skaitmenizavimą ir sprendimą pradėti investuoti stabdanti kliūtis, užtikrinta lygiavertė Lietuvos finansų tarpininkų konkurencija su kitų ES valstybių paslaugų teikėjais, paskatinta kapitalo rinkos plėtra Lietuvoje. Finansinių paslaugų rinka globali, tad nelikus tik Lietuvai būdingo reikalavimo, neliktų priežasties (paskatos) siekiant jo išvengti, rinktis kitų valstybių, tokių, kaip Airija, Estija, Latvija finansinių paslaugų tarpininkų teikiamas paslaugas. Svarbu ir tai, kad Estijos ir Latvijos finansų tarpininkai yra Baltijos šalių *Nasdaq* biržų nariai. Todėl Lietuvos gyventojai, naudodamiesi jų paslaugomis, gali pirkti ir parduoti visų Baltijos šalių emitentų išleistas finansines priemones lygiai taip pat, kaip ir naudodamiesi Lietuvos finansų tarpininkų paslaugomis. Taigi Lietuvos nacionaliniai teisės aktų reikalavimai skatina Lietuvos investuotojus naudotis ne savo, o kitos valstybės finansų tarpininko paslaugomis. Atsisakius esamo teisinio reikalavimo, Lietuvoje įsisteigę finansų tarpininkai nebeturėtų dabar jiems tenkančios papildomos pareigos ir atsidurtų lygiavertėje padėtyje su kitose ES valstybėse narėse įsisteigusiais tarpininkais ir būtų pašalinta bendrosios rinkos veikimo ir konkurencijos joje kliūtis.

8. Ar įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektų nuostatos neprieštarauja Lietuvos Respublikos strateginio lygmens planavimo dokumentams. Įstatymų projektais prisidedama prie Vyriausybės programos įsipareigojimų gilinti ir modernizuoti šalies kapitalo rinką (98 punktas) bei remti gyventojų taupymą, kaupimą senatvei ir privačias investicijas (100 punktas) įgyvendinimo.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Įstatymų inkorporavimui į teisinę sistemą priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios kitų galiojančių įstatymų nereikės.

10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir kitų norminių teisės aktų rengimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų. Įstatymų projektuose nėra įtvirtinta naujų sąvokų ir jas įvardijančių terminų, kuriuos reikėtų vertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms. Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 1 Protokolo 1 straipsnio nuostatos dėl nuosavybės teisės apsaugos iš esmės netaikytinos nuosavybės santykiams tarp privačių asmenų.

Įstatymų projektai nesusiję su Europos Sąjungos teisės aktais ir jų įgyvendinimu.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia lydimųjų aktų, – kas ir kada juos turėtų parengti, šių aktų metmenys

Priėmus įstatymų projektus turėtų būti pakeistos Finansų maklerio įmonių veiklos organizavimo ir investicinių paslaugų teikimo taisyklės, pavirtintos 2018 m. birželio 20 d. Lietuvos banko valdybos nutarimu Nr. 03-111.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymų projektams įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ar kitų valstybės fondų lėšų nenumatoma.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymų projektų rengimo metu gauta 2025 m. Lietuvos banko atlikta analizė.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Įstatymų projektų žodžiai: „bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė“, „vertybiniai popieriai“, „įgaliojimas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Rengiant projektus buvo bendradarbiauta su Lietuvos banku ir remtasi jo 2025 m. atlikta analize.